

Izhaja vsaki četrtek ob 3. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krona, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krona, za pol leta K 1.50. Za Neničijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejem a upravništvu, Gorica Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Solci ulici, Nunki ulici, na Josip Verdievem tekalistu nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasni poslance se računijo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XVIII. letnik.

V Gorici, 3. novembra 1910.

44. številka.

„Tutti frutti“.

Znano je, kako je „Soča“ pred par leti blatila pod navedenim naslovom č. duhovščino. Mnogi so takrat svarili, naj vendar nehajo živalski napadi na č. duhovščino, ki so imeli izrecen namen spodkopati njen ugled. Ti napadi so bili prežalosten pojav izprijenih katoličanov, ki so se drznili blatiti zaslužno duhovščino. Še drugoverci hvalijo delovanje katoliške duhovščine, izprijeni katoličani pa jo smešijo in blatijo. Naj navedemo iz angleškega časopisa „Guardian“ besede protestantskega pastora o delovanju in poštvalnosti katoliške duhovščine v Indiji:

„Indija šteje 294 milijonov prebivalcev, med temi je samo 2.900.000 kristjanov; od teh jih pripada katoliški cerkvi okoli dva milijona, ki so pa izborna organizirani. Uprava njih naselbin je silno spretno urejena in razširjanje katolicizma je obdudovanja vredno. Vse delo se vrši pod nadzorstvom papeževskega delegata. Vse škofije in prefekture imajo svoje cerkve in kapele, nekatere izmed njih imajo tudi lastna semenišča in verske zavode vsake vrste. Število misijonarjev se vedno bolj množi; samostanov ženskih in moških je vedno več in plodonosno delujejo; ustanavljajo bolnišnice, lekarne, sirotišča in zavetišča vsake vrste. Njih glavna moč pa obstoji v mladini, nobena verska sekta nima takega vpliva na mladino kakor ravno katoliška Cerkev. Šole vodijo večinoma frančiškani in jezuitje; slednji imajo tudi svoje univerze in višje šole. Frančiškani imajo v severni Indiji 8 kolegijev z 2000 otroci. V Bombaju in Kalkuti obiskuje katoliške šole 1625, v Trihinopoli pa 800 gojencev. V višje dekliške šole in penzionate zahajajo tudi anglikanske deklice. Katoliške

šole so sploh prve v Indiji. „Če vse to preišljujem,“ piše protestantovski dijakon „moram reči, da za nas ni druge rešitve kakor da se predvsem na vzgojo mladine vržemo. Pošljite nam samskih bratov in sestram, ki se bodo izključno vzgoji mladine posvetili, prevzeti samo od ene misli: služiti in delati Bogu v čast ne glede na zemeljsko plačilo.“

Tako pišejo luterani o duhovščini v Indiji, za katero v poštvalnosti v nič ne zaostaja slov. duhovščina. Naj se te lepe besede primerjajo z živalsko pisavo „Soče“ v „Tutti frutti“ pred par leti! Kaka razlika! In vendar so zbrani okoli „Soče“ sinovi katoliških starišev! Ali ni to žalostno? Da, žalostno pa tudi osodepolno za „Sočo“ in nje stranko! Kdo bi si bil mogel misliti pred par leti na strašne gospodarske udarce, ki so jo zadeli v zadnjem času kot v maščevanje za grozno počenjanje z duhovščino in z našimi zavodi?! Ti udarci so „Tutti frutti“ ali po domače sadovi živalskega divjanja. Č. duhovščina ni v svojo obrambo storila niti koraka, maščevanje pa je vendar le prišlo in je moralo priti. Nad smešitelji č. duhovščine visi Damoklejev meč... Napredna stranka je sicer storila hvalevredno delo, ko je iztisnila iz predsedstva in iz odbora „Trgovske obr. zadruge“ „Sočinega“ lastnika Gabršček-a, a to ni dovolj. Gabršček ne sme biti v odboru „Ljudske posojilnice“ in ne sme biti neomejen gospodar listov „Soča“ in „Primorec“, ker je za to popolnoma nesposoben. Njegova pisarija v „Soči“ in „Primorcu“ je za goriške Slovence in za naprednjake same največja nesreča, ki jo je treba preprečiti.

Omejenost gg. okolu „Soče“.

Omejeni gospodiči okolu „Soče“ in „Primorca“ se jezijo, ker smo jim zadnjič povedali resnico glede sedanje draginje. Rekli smo, da ni mogoče draginje ustaviti, dokler se bo venomer poviševalo plače uradnikom in drugim državnim uslužbencem in dokler bodo stroški za armado neprestano rasti. Draginja ni le glede goveje živine in glede goveje mesa, kakor trobijo liberalci po svojih časopisih, ampak glede vseh predmetov na sploh. Liberalci mislijo v svoji omejenosti, da bi se z uvozom tuje živine draginja odpravila. To je zmota! Z uvozom tuje živine bi se le živinorejci oškodovali, a draginja bi na sploh ostala ista, ker bi draginjo z enega predmeta le prenesli na drug predmet. Država potrebuje za velike plače in stroške za armado davkov in te moramo plačati državljani s tem, da si od svojih ust odtrgujemo. Tu je poglaviti vzrok, draginji! Priznavamo radi, da je carina na uvoz živine tudi vzrok draginji, a ta vzrok treba odpraviti na drugačen način, kar so tudi omejeni gospodje okolu „Soče“ v št. 124, z dne 29. okt. pogodili. Pišejo namreč, „da je treba v Avstriji živinorejo povzdigniti. Živinorejo povzdigniti, to bo pomagalo našemu kmetu in to odpravi tudi draginjo. Za vse bo prav, če se to zgodi. Mala Srbija, tako zaničevana, barbarska, ima krasna razvito živinorejo, mogočna kulturna Avstrija pa nima nič in po njej razsaja poleg drugih dobrot še neznozna draginja“. S temi besedami je zadela „Soča“, kakor slepa kokoš, zdravo zrno. Zakaj bi vedno poviševali plače uradnikom, zakaj bi enkrat vsaj ne povišali plač ubogim kmetom s tem, da bi storili kaj za povzdigo živinoreje?! V

Avstriji bi lahko imeli cvetočo živino rejo, ki bi tvorila pravo bogastvo avstrijskega ljudstva. Da je mogoče v sedanjih razmerah le na ta način odpraviti draginjo goveje mesa, o tem je prepričan tudi nižjeavstrijski deželni zbor, ki je v ta namen določil 50.000 K za nagrade pri reji telet in je sprejel resolucijo, naj tudi vlada da v ta namen enako svoto. Ko bi bila avstrijska vlada kaj skrbela za živinorejce, bi Avstrija lahko danes zalagala z živino in z mesom celo Evropo.

Cesta s Karnice do drž. ceste po Vipavski dolini.

Zgradba te ceste je stara želja našega ljudstva, ki izvažajo les iz Trnovskega gozda.

Svoj čas je bilo dalo c. kr. gozdarsko ravnateljstvo napraviti načrt, ki je kazal 75.000 K potrebščine.

Stvar je potem precej časa počivala.

Državni poslanec Fon je opetovano na vseh pristojnih mestih zahteval, da se to vprašanje konečno reši in je dosegel, da je prevzelo ministerstvo javnih del 50% izdatka v znesku 37.500 K Poloyica te svote je že postavljena v državni proračun za leto 1910, druga polovica bo pa v proračunu za 1911. Poljedelsko ministerstvo bo prispevalo z 20.000 K, dežela pa vsled sklepa, sprejetega v zadnjem zasedanju deželnega zbora, 17.500 K.

Ker pa v tej zadevi ni popolnega soglasja mej prizadetimi občinami, je poljedelsko ministerstvo odklonila izvršitev načrta in je vsled tega naložil deželni zbor deželnemu odboru, da skuša doseči to sporazumljenje. Deželni odbor je naročil svojemu inženirju, da potem napravi poseben načrt, ki bi odgovarjal

Zadnji Ave Marija . . .

(Spisal: L. P. Slavomir.)

Stal je ob robu gozda. Lahek večerni zefir ga je hladil. Razmišljal je, kaj naj stori. Videlo se mu je, da mu je težko pri srcu. Spomnil se je, kako je bil nekdanj srečen, on, bratje in sestre in cela družina — po zimi okoli gorke peči in iz oči so mu prišle solze... Začel je jokati in si brisati solze z ruto.

„O, ko bi bil oče srečen, bili bi vsi srečni, oče je bil pa nesrečen, mi smo nesrečni reveži!“, je jecljal jokaje.

Tone je bil fant kakih štiriindvajset let. Oče njegov mu je umrl pred letom. Mož je prihajal domov ponoči, ob enajstih, o polnoči, celo ob dveh, da celo ob zori. Včasih ga ni bilo tudi cel dan ali še več časa. Mati je pošiljala ponj v gostilno, včasih je bil tamkaj, a večkrat ga ni bilo po hišah. Bil je pijanec. Več-

krat so ga našli v cestnem jarku, vsega umazanega - pijanega. Hodil je tudi po mestnih hišah zaradi pravde. Iskal je pravice, a ko je ni mogel najti, je šlo gospodarstvo vedno bolj nazaj in nazaj, ker ni bilo pravega gospodarja. Gospodinja pa ni mogla opravljati vsega. Večkrat ga je opominjala, naj neha s takim delovanjem. On pa jo je srpo pogledal, začel je preklinjati in razsajati, da je bilo groza. Včasih so se mu zablestele oči, da so se ga otročiči zbalili in zbegani tekli iz hiše... In tako se je ponavljalo od dne do dne, od leta do leta. Naposled je šlo premoženje na — boben.

Ko se je začelo mračiti, je šel Tone iz gozda proti domu. Razmišljal je, kako naj ukrene, da bodo mati in mlajši bratje in sestrične laže živeli. Naposled mu šine v glavo: „Pri kraju smo, v Ameriko pojdem!“, je rekel sam pri sebi in se nekoliko utolažil. „V Ameriki je večji zaslužek nego pri nas, več denarja si bom prislužil, pošiljal bom domov materi, da se prežive ona in otroci.“

Premislil se je in šel k agentu. Dogovoril se je z njim, in mu ukazal, naj pride drugo jutro ponj pred hišo.

Od agenta se je Tonče odpravil k domači koči. V sobo se še ni upal. Postal je nekoliko otožen, razburjen in srce mu je začelo utripati močneje...

V sobi je bilo jako živahno. Ob peči na klopih so sedeli bratci in sestrične in se živahno pogovarjali. Veselje jim je sevalo iz jasnih oči, kakor da bi jim ne manjkalo ničesar. Hvala Bogu! Zdelo se mu je, da bo šel toliko laže z doma, ker so bili bratje in sestrične veseli...

Ali naj bi šel v sobo?

Tresel se je vedno. Strah ga je bilo, kaj poretu mati, ko ji pove novico.

Dvignil je oči proti nebu in se čutil osamljenega... „V Ameriko grem, to je zadnji poizkus, zadnja rešitev... Kaj pa poretu mati in bratje, sestrične in sorodniki k temu? O, ti sorodniki, ti bodo še veseli, da se me le iznebijo! Bogati so, toda mene ne gledajo prijazno, kakor bi bil jaz tega kriv...“

In zopet je milo pogledal proti nebu čakal je zvonjenje Ave Marije... Izza oblakov je posvetil mesec s svojo blede svetlobo, tiho in mirno, kakor bi ne vedel za gorje Tonetovo...

V domačem stolpu je mogočno zadonel večerni zvon Ave Marijo...

Tone se je odkril in stopil v hišo. Na mizi, sredi sobe je gorela luč. Izpod stropa pa je visela rdeča lučka nad podobo Matere božje... Tonetu se je zdel ta večer nekako svečan!

„Mati, bratje, sestre, izmolimo nočoj Ave Marijo vsi skupno pod to podobo, saj je to zadnji večer!“, je s tresočim glasom ukazal Tone.

In vsi so poklekli in molili... Po molitvi je mati prevzela besedo in vprašala Tončka: „Zakaj je zadnji večer? Ali bo morda koga izmed nas manj jutri?“

Tone je odgovoril materi s trepetajočim se glasom: „Da, vašega Toneta ne bo jutri pri vas. V svet, v Ameriko mislim odpotovati, tam je boljši zaslužek. Pošiljal bom ves prihranjeni denar

zahtevam interesentov. Vse to se bo vršilo letošnjo zimo.

Opozorjamo toraj naše ljudi, da trezno premislijo ta položaj in da ne strmoglavijo svojih želja s pretiranimi zahtevami. Boljše nekaj kakor nič!

Politični pregled.

Češko nemška pogajanja in primorski Italijani.

Češko nemška pogajanja, ki so se pred tremi tedni pričela pod jako ugodnimi auspicijami in od katerih se je že pričakovalo, da bodo imela ugoden vspeh, so hkratu trčila na take ovire, da se sedaj splošno misli, da se razbijejo. Posredovalci od ene in druge strani, med katerimi je največ vladnih mešetarjev, se sicer trudijo pri raznih strankah, da bi jih prepričali, naj bodo zmerne in popustljive, ali kakor stvari danes stoje, je jako malo upanja, da bi ti poskusi kaj izdali. Značilno je, da se češko-nemške sprave najbolj boje primorski Italijani, kar je tržaški „Piccolo“ v včerajšnji svoji številki brez ovinkov povedal. Omenjeni list modruje tako-le:

Ako bi prišlo do češko-nemške sprave, sestavljal bi se v državnem zboru češko-nemški-poljski železni obroč in italijanska državnozborska delegacija bi prenehala biti odločujoči činitelj na jezičku državnozborske tehtnice. Sestavilo bi se potem parlamentarno ministertvo, v katero bi prišli poleg nemških češki in poljski politiki in, če bi tudi ne našel mesta v novem kabinetu jugoslovanski minister, podpirali bi pa češki in poljski ministri jugoslovanske težnje, kar bi bilo na kvar primorskim Italijanom. „Piccolo“ je zaradi tega ves iz sebe od veselja nad nevspehom češko-nemških pogajanj in pravi, da je za Italijane najbolje, ako ostane še naprej sedanja vlada na krmilu.

Mi smo sicer vedeli in smo tudi vedno trdili, da gre sedanja vlada vedno in povsod na roko Italijanom ter da nas Jugoslovane vedno in povsod zatira na ljubo Italijanom, ali priobčili smo te „Piccolove“ ekspektoracije zaradi tega, da dokažemo, kaki hinavci so Italijani, ko kriče po svojih listih, da jih Bienerthova vlada preganja, a nas Jugoslovane pa protežira na škodo Italijanom.

Grozeča demisija ogrskega in avstrijskega ministerstva.

Avstrijski in ogrski ministerski predsednik imata hude dneve; avstrijska vlada in z njo avstrijski parlament je odločno proti odplačilom v gotovini,

katero zahteva ogrska vlada. Odplačilo v gotovini pomeni največjo škodo za avstrijsko gospodarstvo, atentat na avstrijske davkoplačevalce. Obligatna odplačila v gotovini niso malenkosti, ampak so življenjsko vprašanje za avstrijsko gospodarstvo. Ko bi se to uresničilo, potem bi naš denar na Ogrsko izginil, avstrijski kredit pa bi bil silno zadet. Niti misliti ni na to, da bi avstrijska vlada na to pristala.

Odseki avstrijske delegacije.

Odseki avstrijske delegacije so v soboto končali svoje delo. Te dni se snide plenum delegacije.

Izid volitev v hrvaški sahor

Je po ožjih volitvah sedaj naslednji: hrvaško-srbska koalicija je dobila 35 mandatov. Tomašičeva skupina 18, kršč. soc. stranka prava 15, pristaši dr. Mile Starčevića 9, seljačka stranka 9, srbski radikalci 1, opozicionalec izven strank 1 (Supilo).

Sklicanje bosanskega deželnege zbor.

Cesar je sklical bosansko-hercegovinski deželni zbor na 7. novembra v Sarajevo.

Napetost med avstrijsko in ogrsko vlado.

Med ogrskim ministerskim predsednikom grofom Kuhnen-Hedervaryjem in med avstrijskim min. predsednikom baronom Bienerthom je prišlo zadnje dni zaradi plačil v gotovini do hudih navskrižij. Baron Bienerth se odločno protivi ogrskim zahtevam v tem pogledu. Govori se, da bode grof Khuen Hedervary zaradi tega že v teh dneh podal svojo ostavko in da ni izključeno, da bi tudi baron Bienerth ne storil kaj takega.

Protiv republičanom na Špankem.

Španska vlada je ukazala zapreti radikalnega vseučiliškega profesorja dr. Ovejero. Republičani so prestrašeni, ker vlada nastopa proti revolucionarni agitaciji. Profesor pride pred vojno sodišče, kakor tudi štirje časnikarji.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“.

P. n. gg. N. K. 1 K, Franc Tomšig, bivši župnik in kurat v jetnišnici v Gradšču, 20 K, c. in k. major Karl Stüffer v Gorici 5 K, dvorni svetnik dr. Anton Tušar 20 K, slavno županstvo v Soči podpornino za tekoče leto 10 K, v pušicah „Goriške zveze“ in „Centralne posojilnice“ 6 K, Anton Fon, trgovec v

Gorici kot podporni ud za l. 1910 10 K. Ivan Sedej, vikar 5 K, Čevljarska zadruha v Mirnu 3 K, Karol Zorn, Vogersko 50 vin., Karl Komek, Kronberg 40 vin., Košuta Ana, gospa v Gorici, 60 vin., Neimenovani 1 K, Jožefa Perinčič 20 vin., Simčič Anton, Zirl (Tirol) 50 v., Nekdo iz Št. Ferjana 20 vin., Ivan Planišček, Št. Ferjan 50 vin., Abstinenti v Gorici 20 vin., za prodane srečke v Št. Ferjanu 6 K 90 vin., za prodane srečke 60 v., v nabiralniku g. Josipa Gorjanc, gostilničarja 1 K 30 vin.

Bog poplačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladno Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.!

Domače in razne vesti.

„Duhovska Zveza“ vabi vse preč. gg. duhovnike na sestanek, kateri bo dne 10. novembra t. l. ob 10. uri v velikem semenišču. Dnevni red: 1. „Avstrijska šolska postava v luči naukov sv. Cerkve“, predava preč. g. prof. dr. Andrej Pavlica. 2. O premembni katehetskih postav iz leta 1890 in 1907, predava preč. g. župnik France Razpet.

Odbor „Duh. Zveze“.

Preč. g. Ivan Ambrož, c. in kr. kurat vojne mornarice, imenovan je za župnika c. in kr. vojne mornarice v VIII. činovnem razredu.

Za ritmojstra pri trenu je avanciral naš rojak nadporočnik g. Josip Vodopivec, sin cesarskega svetnika Frana Vodopiveca.

Državna gimnazija v Gorici. Iz najzanesljivejšega vira smo zvedeli, da je c. k. finančno ministerstvo te dni privolilo „v principu“, da se zgradi za ta zavod novo poslopje, dočim noče ničesar vedeti o zgradbi poslopja za realko.

Mi bi novico beležili z večjim veseljem, ako bi imeli prepričanje, da se delo kmalu prične.

Zgodovina tacih stavb pa nas uči, da bomo morali še dolgo čakati, preden se odpravi dosedanji škandal, ki se imenuje poslopje gimnazije.

Občinske volitve. — Sedaj se vrše v naši deželi v mnogih občinah občinske volitve. Dosedaj so se vršile, kolikor je nam znano, v Bevinu, v Tolminu, v Prvačini, v Št. Petru, v Podgori, v Ročinju, na Vogerskem in v Opatjemselu. Ponekod se opaža brezbržnost našega ljudstva za občinske volitve, kar je obžalovanja vredno. Velikega pomena so občinske volitve. Se ne gre le za vodstvo občine, ampak se gre tudi za vo-

litve v cestne odbore in v okrajne šolske svete. Posebno važne so občinske volitve za volitve v poslednjo korporacijo. Vsled brezbržnosti našega ljudstva žanjejo nasprotniki. Liberalci poskakujejo veselja, ker se jim je posrečilo zmagati pri volitvah na Vogerskem, kjer so bili na krmilu do sedaj naši možje. Potem navajajo še Podgoro, Tolmin, Prvačino, Ročinj, kjer so zmagali oni. Povedano pa bodi, da so v teh občinah tudi do sedaj bili na krmilu liberalci in da mi nismo nič zgubili. Pač pa se je močno stresel Tolmin in so bili liberalci v strahu, da pade v „klerikalne“ roke, kakor se je zgodilo s Komnom, ki se je otresel liberalne gnjilobe, kakor se je hudo stresel liberalni Miren, kjer so naši zmagali v tretjem razredu, kakor se je stresel Št. Ferjan, kjer so naši pometli z liberalci itd. Liberalno veselje naj bode kratko. Na noge, naši možje, naši izobraženci, č. duhovščina in drugi! Pustimo malenkosti na stran. V boj zoper gnjil liberalizem, ki je v naši deželi doigral gospodarsko ulogo! Liberalci ne sme priti na krmilo občinam, ako se hočemo obvarovati propada, kakoršen preti raznim liberalnim podjetjem. Vkup, raztreseni udje našega mišljenja! Dolžnost nas veže, biti edini, ko se gre za boj zoper gnjil liberalizem!

Koliko je takih?... Kakšen naj bi bil učitelj? Na to vprašanje je odgovoril veljavni šolnik tako-le: Učitelj naj bo najbolj krščanski kristjan, najmilejši prijatelj otrok, najboljši poznavatelj človeške narave; učitelj naj se vedno izobrazuje, naj pridno moli za mladino. Učitelj naj uči resnico in čednost, naj bo namestnik toliko starišev, duhovni oče toliko otrok, oskrbnik občinskega vzgojišča, viden angel varuh otrok božjih.

Pokojni dr. Lueger je kot župan dunajski prišel dostikrat v stik z učitelji, pa jim je ponavadi tudi dal kako pametno navodilo. Nekoč je med drugimi tudi tole poudarjal: „Ostanite posebno v dobrem soglasju z zastopniki verskega pouka. Pustite vero v toliko pri miru, da je ne boste kritikovali ter vzbudili v mladini mnenja, kakor bi obstojala med vami in veroučitelji kaka razlika.“ — „Pazite v prvi vrsti, da bodo otroci dobro poučeni v glavnih predmetih...“ — „Socialni demokrat, ki uradno priseže, stori krivo prisego, — zato takih ljudi ne morem rabiti. V Avstriji potrebujemo samo dobrih, zvestih in dinastičnih mož, ne pa revolucionarjev...“

Hinavščina moderne kulture. — Pod tem naslovom čitamo v „Času“. Da je vnanji napredek moderne kulture velikanski, kdo bi to tajil? A žal, da tega ni mogoče reči o notranji, duševni kulturi. Kjer zamrje religioznost, tam zagospodujejo najnižji instinkti. To dokazuje tudi moderna kultura povsod tam, kjer se je bolj ali manj oprostila blažilnega vpliva krščanskih idej. Moderno svobodomiselstvo je sirovo in podlo. Kjerkoli svobodno zavladala, se takoj razkrije kot bestija. Bestialna je bila francoska revolucija, ki je bila nekak prvi pojav „svobodne misli“, in bestialna je bila zadnja portugalska revolucija, ki so jo framasoni priznali za svoje delo, a navdušeno pozdravili vsi svobodomiselnici. Tu se je živo videlo, kaj je svobodomiselcem svoboda: svoboda požigati, moriti, onečaščeovati vse, ki drugače mislijo. Nekaj nepopisno grdega tiči v svobodomiselstvu. To ni le besno sovraštvo do krščanstva, ampak obenem neka bestialna pohot, da oskruni, kar je drugim svetega. In svobodomiselstvo še govori o kulturi! Bolj prav bi se reklo, da je svobodomiselstvo velika sramota dvajsetega stoletja!

Potujoče kmetijske šole. — „Primorski gospodar“, glasilo „Goriškega kmetijskega društva“ v Gorici je sprožil (Dalje v prilogi.)

vam domov, ljuba mati! Živeli bodete bolj lahko in tudi jaz bodem z večjim veseljem delal v novem svetu, ker bom vedel, da ste preskrbljeni.“

„Ni prav, da greš“... jamejo mati. „In tam v Ameriki, tam v odtujenem svetu je dovolj nevarnosti. Bog nas že preskrbi tudi na naši rodni grudi!“

Tako je govorila mati, Tone si je pa mislil po svoje.

„Ali misliš kmalu odpotovati?“, ga je vprašala mati.

„Da, že jutri zarana pride agent z vozom po me,“ ji je odgovoril Tone odločno. „Zmenil sem se dobro z agentom zaradi potovanja. Mnogo denarja ne potrebujem, pomagal bom na ladji s hlapčevskim delom, zato bo vožnja v Ameriko za me brezplačna.“

„Ali vendar bi bilo bolje, da bi ostal doma,“ mu je prigovarjala mati.

Tone pa: „Ne morem.“ —

Izza peči je gledalo četvero bratov in sestic, nedolžnih oči, ki so mu prigovarjale: „Ostani!“

A Tone se ni dal pregovoriti. Bile so mu ravno te nedolžne oči v skrbeh.

Kmalu se je odpravila družina k ponočnemu počitku. Toda Tone je pospravljal svojo staro obleko v kovčeg in del vse v red, predno je legel k počitku.

V postelji ni mogel ne Tone, ne mati spati.

Ah! Moj Bog že jutri, že jutri zarana, predno solnce izzide... Obleka je pospravljena, voz z agentom se pripelje in Tone z njim v tuji svet, v Ameriko...

Drugo jutro, predno je solnce izšlo, je bil Tone že na nogah. Poklical je mater, prijel jo za roko in jo poljubil za slovo, morda zadnjikrat... Šel je k bratom in sestricam, jih poljubil posamezno in odšel je s svojo prtljago na voz, ki ga je čakal pred hišo z agentom. Mati je šla za njim in mu šepetala: „Ljubi Tone, ogibaj se slabih ljudi! Pa srečen ostani! Tako priden kakor si bil doslej. Ne pozabi svoje ljubeče matere! Pa tudi bratov in sestic ne! Pa priden bodi in pošten, skrbi za nas in piši nam ob prvi priložnosti!“

Mater in sina so polile solze...

Sin je objel mater, ona sina in oba sta plakala...

Poljubila sta se še enkrat: „Bog s teboj, z Bogom ljubi sinko! Bog te varuj“... je jecljala jokaje mati.

Slovo je bilo težko. Težko je bilo pri srcu materi in sinu...

Konj je zavlekel in se zgubljal v daljavi. Zadel je jutranji Ave... Tone se je odkril in molil, a ne tako srčno, kakor sinoči, čutil se je osamljenega...

Mati je strmela za vozom s katerim se je bil odpeljal Tone, naposled se je vrnila v sobo. Na klopi v sobi je skoraj v omedlevici jokala žalostna mati...

Zvečer je zadonelo Ave Marijo... V hiši je molil jeden manj — Tone. Mati in otroci so ga pogrešali. Tone ni slišal več domačega zvona do...i Ave Marijo... Molil je v tujem kraju, v tuji hiši, morda že na morju...

Bog ve, ali jo bo molil Tone še kedaj v domači koči? Morda se vrne čez leto, morda za dve, morda za trideset, morda nikoli...

In mati je na klopi še bridkeje zaihtela... Morda se je zmislila na „zadnjo“ Ave Marijo...

misel, naj bi se ustanovile na Goriškem kmetijski šole. Kmetijski potovalni učitelj bi učil na teh šolah, ki bi se preseljevale iz kraja v kraj. Začele naj bi se v začetku zime. Posebno v večernih urah naj bi se vršilo predavanje. Te šole bi imele izbrane zbirke učil, ki bi se prevažale iz kraja v kraj. Posvetila za pouk ni potreba, ker bi služila vsa posestva dotičnega kraja pouku. Sadjarstvo bi se poučevalo v bližnjem šolskem vrtu, mlekarstvo v mlekarnicah itd. Pouka bi se smeli udeleževati ljudje brez omejitve. Spomladi bi se vršil pouk na polju, na travnikih v sadovnjakih, doma v hlevu, na gnojišču, v kleti itd. Poleti pa, ko je mnogo dela, naj bi se kmetovalci zbirali ob nedeljah k predavanjem, kjer bi se govorilo o poljskih pridelkih, ki se takrat negujejo. Po mnenju člankarja v „Pr. Gospodarju“ bi se naše kmetijstvo na ta način povzdignilo.

Solkanska mizarska zadruga na dražbi. — V soboto je na dražbi kupila nepremičnine Solkanske mizarske zadruge „Trgovsko - obrtna zadruga v Gorici“ za 86.000 K.

Naše gospodinjje. — Nekdo nam piše: Nočem s temi vrsticami žaliti naših gospodinj na kmetih, ker krivico bi jim delal, ako bi jim očital lenobo. Pridne so naše gospodinjje. Da je to res, je priča tudi to, da ima gospoda v Trstu ali v Gorici za služkinje najraje dekleta z našega slovenskega dela dežele. Tudi najhujši naši narodni nasprotniki imajo v službi naša dekleta, ker so znana kakor pridna, ubogljiva, poštena, vestna in postrežljiva. Nekaj drugega pa je, kar mi leži na srcu. Naj me nihče krivo ne ume. Iz dobrega namena je to povedano.

V mislih imam namreč snago v naših kmečkih domovih, v kuhinji, v spalnicah in tudi drugod. Na slovenskem delu dežele ni pri tem tako, kakor bi moralo biti. Snaga! Kako lepa beseda! In da je snažno v kuhinji, mora gledati hišna gospodinja. Kakoršna pa je hišna gospodinja, taka je kuhinja. Koj ko stopiš v hišo, boš vedel, pri čem si. Hišno gospodinjno pogled! Pogled njeno obleko, čevlje, nje obraz, pa boš imel koj sodbo o hiši. Vsaj meni se zdi umazana hišna gospodinja gnjusna. Raztrgana, zamazana, lasje zmršeni, čevlji polni hlevskega blata itd., to je slika umazane gospodinjje in ko si to videl si lahko napraviš sodbo, koliko je upoštevana snaga v hiši, kjer gospodinjji taka ženska. —

Na Goriškem — kakor sem uže povdaril — so kmečke ženske pridne, delavne, a na snago se tu in tam premalo pazi. Le pogledimo v hiše naših sosedov Furlanov. Kak lep utis napravi na tujca, ko stopi v hišo! Snaga uzorna, vsaka reč na svojem mestu, kar pa je glavno, ženske čedno opravljene, snažne. Blata po hiši malo, ognjišče lepo urejeno, drva za kurjavo na svojem mestu, notranjščina kuhinje lepo pobeljena, svinjskih kotlov ne dobiš v hiši, marveč zunaj na dvorišču itd. Lep red! V taki hiši je prijetno prebivati.

Za danes konstatiram le to, da v marsikateri slovenski hiši ni take snage. Kdo je kriv? Naravnost rečem: Hišna gospodinja! Ona ima skrbeti za snago v hiši. Poznam kmečko gospodinjjo na dobri kmetiji, ki ni pometla hiše po tri, štiri dni, sama umazana, kričo raztrgano, izpod krila pa ji visijo umazane „franže“, otroci umazani kakor „pujski“, v kuhinji dobiš krompir, stare cape, molzno golido med svinjskimi kotli, kroznike dene na takozvan „vedernik“ po jedi, ne da bi jih umila, ko jih spet rabi, pa kar notri zlije jed. Na ognjišču cela revolucija; mali stolčki, ponev, drva, trinog, lonci, smeti itd. Kakšen je pa hišni tlak? Iz blata! Ko je deževno vreme, je v hiši skoraj tako kakor na dvorišču. To je resnična slika. In tega je kriva hišna gospodinja! Tukaj ne velja izgovor:

Imam mnogo dela, ne morem vsega napraviti. Vedi, da prvo v hiši je snaga, od snage je odvisno zdravje, od zdravja pa blāgor v družini.

Naj mi nikdo ne očita, da bi ne smel tega javnosti povedati. Ravno nasprotno! Slabo stran našega ljudstva odkrivajmo, da se te slabosti odpravijo! Žalibog, da ima ta nemarna hišna gospodinja tu in tam posrejalke, ki jo v marsičem še prekašajo. Uzornim, čednim slovenskim gospodinjam čast.

Prihodnjic pokukam pa v druge hišne kote in jih popišem ravno tako, kakor so v resnici. Dal Bog, da bi bile te vrstice zdravilo za one gospodinjje, ki se jim zdi vseeno, naj je v hiši makari tako, kakor v hlevu.

Kaj pa ta muzika? Pijana veselja je goriška „Soča“, ker so pri občinskih volitvah na Vogerskem zmagali liberalci, in pravi: „Kar po vrsti gre. To je začetek korenitega preobrata na Goriškem“. V petkovem „Učiteljskem Tovaršišu“ pa čitamo jadikovanje liberalnega kraškega dopisnika, v katerem toži, da klerikalizmu raste na Krasu greben, da prehaja občina za občino v klerikalne roke, da preti Krasu klerikalna strahovlada in kliče na pomoč liberalno učiteljstvo na delo proti prodajajočemu klerikalizmu. To je druga muzika, „Soča“, kaj?! Ali ne rečemo lahko tudi mi, da je to začetek korenitega preobrata na Krasu, kjer so imeli dosedaj liberalci največjo zaslombo? Da, res je, ljudstvo spoznava liberalno sleparstvo, zločinstvo in odpira oči, da vidi in glasno izreka pri občinskih volitvah obsodbo nad liberalci.

Razglas. Odpustki na zemljarini in hišarini, potem znižba glavne vsote obči pridobarini in davčnemu merilu za podjetja, zavezana javnemu dajanju računov za leto 1910.

Na temelju člana XII odst. 3 zakona od 25. oktobra 1896 drž. zak. št. 220 določajo se zgoraj navedeni davčni odpustki in znižbe za leto 1910 sledeče:

1.) Odpustek na zemljarini s 15 odst. in na hišni najemarini in hišni razredarini, izvzemši 5 odstotni davek od donosa davka prostih poslopij, z 12 in pol odst. državnega davka.

Ta odpust se pa ne razteza tudi na neerarne doklade, katere se tedaj odmerijo in poterjajo od cele državne pristojbine brez odpusta.

2.) Znižba glavne vsote pridobarine od 25 odst., izvršena že v minulih letih, ostane tudi za tekoče leto v veljavi.

3.) Pridobarina za podjetje, imenovane v § 100. odstavku 1 in 5 navedenega zakona, ki so vezane javnemu dajanju računov, določa se kakor minula leta z 10 odst. čistega dohodka.

Oblastva zasledujejo že večkrat predkaznovanega 30letnega delavca A. Cigaleta rojenega v Cerknem in pristojnega v Dole pri Idriji, ker je sumljiv, da je v Polhovem gradcu vlomil v stanovanje nekega žagarja, mu ukredel za 40 K obleke, potem pa neznan kam pobegnil.

Izpred sodišča. — 15 letni Josip Mihel iz Solkana je sedel na zatožni klopi, ker je napeljeval mladoletno Gabrijelo Gomišček, da je kradla denar svojemu očetu. V pol letu je Gabrijela tudi okradla očeta za 200 K. Mihel je bil zaradi tega obsojen na šest tednov strogega zapor.

Stavka v tržaškem sodišču. — V tržaškem deželnem sodišču so začeli zopet nekateri zaprti Italijani stavkati z lakoto. Kakor znano so se vršile dne 4. septembra v Trstu demonstracije proti Italijanom, pri čemur so Italijani napadli več Slovencev ter demohirali tudi neko slovensko kavarno. Kot proizvozočitelje teh izredov so zaprti več italijanskih razgrajčev, ki so zaprti že dva meseca.

Vohun Bartmann obsojen.

— Vohun Bartmann, proti kateremu se je vršila minoli teden, kakor smo že zadnjič poročali, kazenska obravnava zaradi vohunstva in ki je bil glede tovarne za milo, katero je na Bledu napravil svoji ženi v zvezi s tvrdko Garsdek (?) & Comp. v Gorici, je bil v soboto obsojen na štiri leta in pol stroge ječe.

Izpremema glede mature. Dozdaj so pismeno maturo na gimnaziji delali tudi tisti dijaki, ki so dobili za drugi tečaj 8. razreda nezadostno spričevalo. Z odlokom naučnega ministerstva se ima odslej razredovanje za 2. tečaj 8. razreda pred početkom pismene mature zaključiti in se dijaki z nezadostnimi tečajnimi spričevali ne smejo pripustiti k pismeni maturi.

Proti draginji. — Nižjeavstrijski deželni zbor je določil 50.000 K za nagrade pri reji telet na Nižjem Avstrijskem. Sprejel je resolucijo, naj tudi vlada dá v ta namen enako vsoto.

Sladkor je postal cenejši. V času, ko so vsa živila v cenah poskočila, je nekaj posebnega novica, da se je sladkor pocenil. 1 kg sladkorja, ki se je prodajal po 92 vin., se je znižal v ceni za 12 vin., veliko sicer ni, vendar bo ta novica naše gospodinjje razveselila.

Železni kartel v Avstriji je podoben pijavki, ki izpije svojim žrtvam krvi do skrajnosti. Neomejen vlada v škodo prebivalstva, ker se mu ne upa nobeden protiviti. Zato je z veseljem pozdraviti namero francoske češke železarne v Pragi, ki hoče stopiti v boj proti kartelu. V ta namen je kupila francoska železarniška tvrdka v Pont à Mousson obsezne livarne železne rude v Hofovicku.

Zvišanja deželnega davka na pivo na Dolenjem Avstrijskem ne bo, kakor je razvidno iz tozadavnih časniških poročil.

Višja pivovarniška šola v Pragi je bila otvorjena pred kratkem.

Trgovski promet med Avstrijo in Ogrsko. — Trgovinsko ministerstvo je izdalo ravnokar statistično poročilo o blagovnem prometu med Avstrijo in Ogrsko v septembru 1910. Po tem izkazu je v omenjenem mesecu znašal — izvzemši drage kovine — uvoz iz Ogrske 123,3 milijonov K in uvoz na Ogrsko 132,3 milijonov K. Provizorična trgovska bilanca od januarja do vstevši septembra 1910 je določena na 137,8 milijonov K, proti 95,3 mil. K v isti dobi prejšnjega leta.

Trgovinski promet v Italiji. — V teku prvih 9 mesecev tekočega leta je znašal: uvoz v Italijo 1,286,873.197 lir, t. j. 39,139.248 lir več nego v prejšnjem letu. Izvoz pa je znašal 1,447,519.307 lir, t. j. za 102,493.170 lir več nego v enaki dobi minolega leta.

Namizna in rožna vina v Franciji. Ker je letošnja vinska letina na Francoskem zelo slaba, je pričakovati precejšnega uvoza vina iz tujine. Italijansko poljedelsko ministerstvo je na to dejstvo opozorilo italijanske vinogradnike, zato da bi svoja vina skušali spraviti na Francosko. Dala jim je na razpolago seznam glavnih vinskih tvrdk v Parizu.

Žitna letina na Francoskem je sedaj končno dognana. Pšenice je 94,570 900 hektolitrov. L. 1909 je je bilo 125.521.900. Rži je letos 16.989.900 hektolitrov, lani pa 19.358.600. Upadek letos znaša tedaj za pšenico nad 35 milijonov hektolitrov, za rž okroglo 3 milijone hektolitrov.

Letošnja slaba vinska letina vpliva precej ugodno na cene vina, katerega je dasi manj, pa boljše kakovosti, nego jo je imelo lansko. Po zadnjih poročilih stane 9% tirolsko belo vino 35 do 38 kron hektoliter, v Dalmaciji plačujejo 10% po okrog 36 kron, na Oger-

skem vina s peščenih tal 9% po 34 K pretočeno vino, prosto na odhodni postaji. Črna vina so po 50 kron hektoliter, tropine pa so tam plačevali po 10 kron kvintal.

700—800 kmečkih posojilnic pravi češka zadruga zveza, da bi se lahko še osnovalo na Češkem in pozivlja ljudi, naj skrbje za ustanovitev. Tudi pri nas na Goriškem je še veliko krajev, kjer bi se dale osnovati rajfajzenske kmečke posojilnice. Nekoliko dobre volje in požrtvovanja, pa bodo. Gosta mreža rajfajzovk v deželi je znamenje, da se zavedajo kmetovalci potrebe in važnosti kmečke zadružne organizacije. Kvišku na delo oni, ki še čakate!

Več sto puranov so prignali s Hrvaškega na ljubljanski trg. Žival je vseskozi lepo razvita in dorasla in, kar se pač le redko dogaja, večinoma dobro rejena. Purani tehtajo po 5 do 7 kg in veljajo povprečno 5 do 6 kron, kar se pač lahko imenuje zmerna in primerna cena. Čuje se, da priženo v kratkem nadaljnje jate takih puranov na trg, kajti žival se kaj lahko prodaja.

Knjigotržci proti umazani literaturi. Predsednik društva avstro-ogrskih knjigotržcev je poslal društvenim članom okrožnico, v kateri poudarja, da je stremljenje posameznikov, ki hočejo vsled materielnih dobičkov pokvarjati ljudstvo in mladino z nečednimi publikacijami, našlo v vseh resnih in pošteno mislečih krogih upravičen odpor. Borzno društvo knjigotržcev v Lipskem in avstro-ogrsko društvo zasledujeta z odkrito simpatijo gibanje proti umazani literaturi ter sta pripravljena oba društva kolikor mogoče podpirati in pospeševati to gibanje. V okrožnici se poudarja, da skušajo mnoge tvrdke izpodriniti z inseriranjem in izlozbami umazano literaturo, medtem ko zopet drugi razširjajo na tihem pornografske knjige. Odbor avstro-ogrškega društva knjigotržcev je sklenil v svoji zadnji seji, da se prosi vse člane, naj se ne prepuste pregovoriti od brezvestnih agentov ter na skrivnem delujočih založnikov, naj ne prodajajo izpodtakljivih knjig ter naj knjige ali druge umetniške proizvode, ki bi mogoče škodovali npravnostnemu čutu ljudstva ali fantaziji mladine, ne izpostavljali v izložbenih oknih. V okrožnici se tudi poudarja, da se članov, ki se pečajo s prodajo umazane literature, ne more smatrati za kolege ter se bo skušalo to literaturo izpodriniti z dobrimi knjigami.

Kako se lahko prepričamo, je li sukno pravo? — Iz sukna iziočimo nitke podolgem in počez. Posamezne zažgemo. Pri volneni ali svileni nitki se naredi gobnat ogle v velikosti prose-nega zrna, ki zađuši plamen. Zelo lahko zgori konopna ali lanena nitka, najhitreje pa bombaževa (pavolnata) Ako na ta način blago preizkusimo, spoznali bomo še tako dobro ponarejeno sukno.

Kako se soli in suši prešičje meso. — Velike važnosti, posebno pri gospodinjstvu na deželi, je sušenje prešičjega mesa. Treba je tu mnogo pazljivosti in skušenosti. Meso ne sme biti preveč in tudi ne premalo slano, zato je treba na določeno množino mesa tudi določeno mere začimb. Za sušenje se pripravlja meso na različne načine. Po sledečem načinu pripravljeno meso priporoča skušena kuharica.

Za 50 kilogramov mesa se pristavi na ogenj 36 litrov vode, 4 kilograme soli, 10 dekagramov popra, 26 dekagramov solitra, 5 srednjevelikih zrezanih čebul, 5 zrezanih glavic češnja in četrt kilograma sladkorja, vse se pusti četrt ure vreti.

Meso se trdo vloži v kad in sicer večje kose na dno, manjše na vrh ter polije s pripravljeno shlajeno vodo, katera stopi čez vloženo meso. Mali kosi

se puste 3 tedne, večji 5 tednov v tej vodi; med tem se mora meso štirikrat preložit.

Predno se obesijo kosi mesa v dim, ali sušilnico, pusti se meso, ko se vzame iz vode, odteči in zbršje do suhega s čedno suho ruto. Zelo paziti je treba, posebno v sušilnicah, da ne pride preveč dima in prevroč dim na meso.

Koliko časa ostane meso v dimu, je odvisno od ognja, kateri se rabi v kuhinji. Kjer se mnogo kuha, menj časa, kjer se malo kuha, dalje časa. Pri srednjem dimu zadostuje za male kose približno 14 dni, za večje kose štiri tedne. Klobase, katere se kmalu porabijo, se lahko vzamejo čez 2 dni iz dima; klobase, katere hočemo hraniti do poletja, pustimo 4 do 5 dni.

Ko je meso suho, je najbolje obesiti ga na zračen suh prostor, kamor ne pridejo muhe in drugi mrčes.

V mestih navadno kupujemo prekajeno prešičje meso. Pri kupovanju moramo paziti, da je meso, katero kupimo, dobro. To spoznamo, ako ga prebodemo z iglo do kosti. Če ima igla, s katero smo ga prebodli, prijeten duh, je to znamenje, da je meso dobro, nasprotno pa skvarjeno.

Intronizacija zaderskega nadškofa. V nedeljo predpoludne je bil slovesno ustoličen novi zaderski nadškof in dalmatinski metropolit dr. Vinko Puljišič.

General Klobučar odlikovan. — Cesar je na generala Klobučarja, ki je praznoval v nedeljo 50. letnico svojega službovanja, naslovil jako laskavo lastnoročno pismo, v katerem mu naznanja, da mu podaja v znak priznanja njegovih zaslug velik križec Leopoldovega reda.

Listnica uprave: G Ivančič Franc, Narach 1—p. Vrba (Koroško); List dolgujete za tekoče leto 1910.

Mestne novice.

m Nekateri Slovenci v mestu oziroma v mestnem okolišu mislijo, da je pripravljali odbor za ljudsko štetje v Gorici strankarski. Temu pa ni tako. Odbor ne pripada nobeni stranki, ampak je samo slovenski. Toliko v znanje in ravnanje Slovincem v mestu in mestnem okolišu.

m Na grobeh. Ves minoli teden je bilo na pokopališču živahno gibanje. Grobovi so se sčistili, sadile so se cvetlice, popravljali so se napisi itd.

Predvčeranjem in včeraj popoldne pa je vse vrelo iz mesta na pokopališče, da obišče grobove svojih ranjkih. Marsikatera solza je ta dva dneva polila na pokopališču ne samo zgubančeno staro lice, marveč tudi lice mladeniča in mladenke.

Koliko tolažbe v tem življenju so zakrili ti grobovi. Ostala je pa vendar še jedna tolažba: Da zopet vidmo se nad zvezdami!

Čudno se nam zdi, da na goriškem pokopališču ni nobenega vodovoda. Ljudje so nosili s sabo vodo v raznih posodah, da so škropili cvetje, da je ostalo sveže. Goriško pokopališče je sicer znano kot vodeno, in naši ranjki se tudi po smrti kopljejo v grobovih, a vodovoda le ni nobenega na pokopališču.

m Napad na Slovence. — Minulo nedeljo je šel znan slovenski zasebnik v Gorici okoli pol osme ure zvečer mimo ljudskega vrta. Na eni klopi pred vrtom so sedeli trije Lahji, ki so začeli mirnega Slovence zasledovati. Šli so za njim celo do Ribjega trga. Slovenec je to takoj opazil ter podvzival korake. Lahji pa za njim. Da bi se jim izognil, je šel na stranišče na Ribjem trgu. Lahji so prihrumeli za njim, mu vrgli par kamnov v glavo ter zbežali. Slovenec je tekel in upil za njimi ter iskal redarja. Seveda so se laški junaki kamenja

skrili. Nabralo se je več ljudi, ki so obsojali to laško podivjanost. Nič kaj lepo obnašanje za potomce 2000 - letne kulture.

m Smrtna kosa. Včeraj pop. je umrl v ulici Aškoli pekovski mojster g. Miha Leban. Pogreb bo jutri popoldne.

m Svojo ženo zaprl v svinjak. 41 letni črevljar Štefan Sabadai iz Gorice, stanujoč v ulici „Lungli Isonzo“, je zaprl svojo 41 letno ženo Frančiško v svoj svinjak, kjer je bila tri dni brez jedi. Le njen sin se je je usmihnil ter ji na skrivnem dostavljaj sem ter tje nekoliko kruha in vode. Sabadai je svojo ženo zaprl v svinjak, ker se je ta bila odstranila za tri dni od doma. Sabadai-a so aretirali ter ga odvedli v sodnijske zapore. Njegovo ženo so prepeljali v bolnišnico, ker jo je njen mož, predno jo je zaprl v svinjak, sunil z ного v želodec, vsled česar je obolela.

m Deček izgini. Minoli petek se je od doma odstranil 12 letni učenec Joahim Cavallari. Vzel je tuje kolo ter se z njim odpeljal. Vse poizvedbe po njem od strani starišev kakor tudi policije so bile dosedaj brez uspeha.

Iz goriške okolice.

g Iz Št. Petra. Kakor znano, so se vršile dne 24. in 25. oktobra občinske volitve v Št. Petru. V III. razredu so zmagali liberalci sé zvižajo v II. in I. razredu pa S. L. S. Pravijo, da bodo liberalci rekurirali. Bomo videli, če bodo imeli toliko poguma!

„Soča“ št. 123 z dne 27. okt. pravi, da je bil pri teh volitvah cel klerikalni aparat na nogah. Škoda, da ni bil res! Kajti potem bi liberalci padli kakor so dolgi in široki. Toda ravno nasprotno je resnica. Kdo je hodil po Vertobji, Volčjdragi in Renčah, celo po Podturnu med Lahji in z lažmi agitiral? Ali ne vi, liberalci? Kdo je lovil glasove v daljnih Brdih in celo v laški Gradiški? Kdo je postavil dva laška kandidata kot starašine čisto slovenske občine in glasoval za nje? „Soča“, kaj praviš k temu **narodnemu izdajstvu?**

in zdaj, ko so vkljub vsemu propadli, hočejo liberalci še napraviti rekurz! Le dajte! Vedite pa, da imamo mi v zalogi debelo bombo za vas.

g Surov sin. Anton Cotič iz Dornberga je bil v četrtek od tukajšnjega okrožnega sodišča obsojen na tri tedne trde ječe, ker je večkrat pretepel svojo mater, ki mu ni hotela dajati denarja za njegove zabave.

Iz kanalskega okraja.

kl Avče. Tuk. „Kat. slov. izobraževalno društvo“ bo imelo v nedeljo 6. t. m. ob 4. in pol popoldne javno skioptiško predavanje.

Iz tolminskega okraja.

Zatolmin. Znani napadalec na č. g. kaplana Tomšiča, Manfreda, je bil pri sodnijski obravnavi, ki se je vršila dne 27. t. m. o p r o š č e n. Konstatiramo, pa to, da sta lista „Slov. Narod“ z dne 24. t. m. in „Soča“ z dne 25. t. m. objavila dopts iz Tolmina v katerem je čitati besede: Sodnijska preiskava je dognala, da je kaplan grdo neresnico govoril. Omenjena lista sta torej objavila to, predno se je vršila sodnijska razprava. Odkod imata ta lista preroškega duha? To nas zanima.

Iz cerkljanskega okraja.

c Vabilo na redni občni zbor „Živnoredne zadruga v Cerklnem, registrirane zadruga z omejeno zavezo“, ki se bo vršil v nedeljo dne 13. novembra po blagoslovu v „Gospodarskem Domu“ s

sledočim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika; 2. Odobritev računskega sklepa za l. 1909; 3. Pogovor glede nakupa planine; 4. Sprejemanje novih članov; 5. Slučajnosti. O d b o r.

Iz bovškega okraja.

b Čez-soški Log. — Ko čitam „Primorski List“, opazujem, da ta in ta občina se pritožuje o pomanjkanju, o bedi in siromaštvu, ki je v tistem kraju. A meni se zdi, da revnejše vasice ni na celem Goriškem, kakor je Čez-soški Log. Polja imamo vsega skupaj za enega dobrega kmeta, kmetičev pa nas je 29. In še to polje je izpodrito, ker nam ga odnaša, posebno ob povodnjih, Soča. Enemu posestniku je odnesla Soča uže cel travnik, sedaj izpodjeda orano polje. Samo ta posestnik ima mnogo škode. Svoj čas se je govorilo o nekih podporah, a dosedaj ni še nič. Udano prosimo gg. poslance, ko pojdejo na Dunaj, da bi se spomnili našega zapuščenega kraja ali s kako podporo, ali s kakim delom, da bi si kaj zaslužili. Letos je toča dvakrat klestila po našem polju. Kar je ostalo toči, nam je pa divjačina končala. Odkod naj vzamemo živeža. Slabo, prav slabo je letos pri nas!

Iz komenskega okraja.

km S Krasa. (V slovo kobilic a m.) — Ni jih več! Škratelj jih je vzel za kazen, ker so bile lansko leto tako požrešne, da so snedle naši goveji živini skoraj vso hrano! Jokali se ne bomo za njimi. K večjemu naši pičulati se bodo jokali — če jih kdo ima — ker so zgubili dober „futer“. Zobali so jih kakor kure zrnje. — Torej ni jih več, hvala Bogu! Kaj jih je pokončalo? Strokovnjaki pravijo, da neugodno vreme v spomladi. Preveč dežja namreč! — Potopile so se... Baa!! Drugi pravijo, da so jih puran pokončali. No, verujmo tudi temu. Saj kobilic ni več! Tretji pa pravijo, da smo jih sami pokončali z lovljenjem. Naj pomaga škratelj, purani, slana, dež ali toča, dejstvo je, da jih ni več! — Nekateri pravijo, da kobilice se ne pojavijo sedaj več let zaporedoma! Da bi bilo res! Po zimi naj pridejo, pa sneg naj jejo! Noben jih ne bo nadlegoval. Upajmo torej, da se to zlo ne povrne tako hitro. Kobilice so nas prisilile, da smo morali prodati mnogo goveje živine po nizki ceni. Kakšno ceno pa ima sedaj goveja živina? Veliko škodo smo trpeli. Sena imamo mnogo, živine malo. Bi seno prodali, da bi vkupili goved; seno ima ničevno ceno. Par let preide, predno pridemo na staro mesto, kajti izrežati moramo teleta. V upanju na boljša leta čakajmo! Kuge, lakote, vojske in kobilice reši nas o Gospod!

km Škrbina. — V nedeljo 6. t. m. imelo bo „Kat. slov. izobraževalno društvo“ v Škrbini predavanje. Predaval bo g. dr. Lavrenčič iz Komua o socialnem vprašanju z ozirom na mladino. Vabijo se vsi društveniki in društvenice in tudi prijatelji društva koj po blagoslovu v društveno sobo.

Izgubil se je

lovski pes

srednje velikosti, rjavkaste barve, čez nos belo lisast, istotako čez noge. Rep ima v stran zakrivljen. Sliši na ime „Sultan“, pa tudi na ime „Mičken“.

Kdor bi znal za psa naj ga pripelje, odnosno naznani

Henriku vitezu pl. Zierfeldu,
trgovcu v Tolminu.

Anton Potatzky

naslednik JOSIP TERPIN.

v Gorici, na sredi Raštola hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče niruberskega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebačine

za pisarne, kadilce in popotnika.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebačine za krojače in črevljarje.

Svetlinjice, rožni venci mašne knjizice.

Hišna obnavala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejmi in trgih ter na deželi.

Josip Culot v Gorici

trgovina z drobnjavo, naložnimi izdelki in s semeni za zelenjavo

v Raštelju št. 2—25.

Zaloga: raspe iz kovine in niklja, rožni venci, podobice, kipi svetnikov iz porcelana, rokavice iz volne in sukna, čevlji in slape, seme za zelenjavo, moške in ženske nogovice, možnjički in kovčegi, pipe, ustniki in cevi, zaloga drobnjave in kramarije na drobno in debelo.

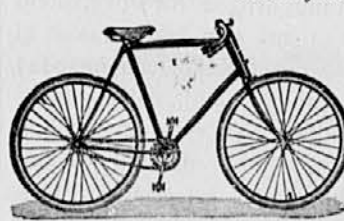
Martin Šuligoj

urar

Gorica, ul. Barriera 43,

pri državnem kolodvoru,

ima v zalogi švicarske žepne in stenske ure, šivalne stroje vsakovrstnih sistemov dvokolesa »Puch«, »Steir-waffennrad«, zastopnik tovarne orkestrionov in gramo-

fonov. Vse pod večletno garancijo. Priporočena slavnemu občinstvu.

VIKTOR TOFFOLI

GORICA

Velika zaloga oljkega olja iz najugodnejših krajev

Jedilno olje po 96 v. liter	
Jedilno fino	K 1-04
Marsiglia	K 1-28
Istrsko	„ 1-12
Bombay	„ 1-20
Corfu	„ 1-20
Bari	„ 1-40
Puglie	„ 1-20
Lucca	„ 1-60
Josib vinski	najfinejše „ 2-
	Milo in luči.

Priporočam čč duhovščini in cerkvenim oskrbništvom.

Edina zaloga oljkega olja v Gorici, via Teatro 16 in via Seminario 10. Telefon 176.

Restavracija

„TRI KRONE“

GORICA — Gosposka ulica

ima vedno sveža jedila, toči pilzensko in steinfeldsko pivo, izborna domača vina in teran. — Cene zmerne.

Ferdinand Baumgarten,
restavrater.

Oznanilo.

Podpisani pekovski mojster priporočam slavnemu občinstvu, zlasti cenjenim gostilničarjem svojo **PEKARNO**. Prodajam izvrsten kruh in razno drugo pecivo. Postrežba je točna in poštena, da se ne bojim tekmovalcev.

Valerij Simčič,

pekovski mojster
p. Dobrovo v Brdih.

Karmeljski premog

se je tukaj v tem kratkem času najbolje vpeljal, ker je popolnoma jednake kakovosti kakor vsaki drugi premog in posebno še ker ima danes

➔ **najnižjo ceno!** ➔

Karmeljski premog se prodaja v kosih, naravnost prikladnih za štedilnike in peči, je opran — torej brez prahu, — ne vsebuje kamenja in ne daje sploh nikake zgube. — Cenjena naročila za ta

konkurenčni premog, katerega ponudimo — danes še po —
1111 kron 2.80 per 100 kg. 1111

sprejema naša

➔ **trgovina s špecerijskim blagom in delikatesami** ➔
 v Gorici, Tekališče Jos. Verdi šte. 32

ter se priporočamo z odličnim spoštovanjem

A. & F. ANDERWALD.

Naročila za nas sprejema tudi

tvrdka **Konjedic & Zajec**, trgovina z železnino Via Giosuè Carducci šte. 2

„ **Ravnikar Franc**, manufakturna trgovina Via Rastello št. 16

„ **Dekleva Josip**, trgovina s šivalnimi stroji Via Municipio 1

„ **Blanchi Carlo**, špecerijska trgovina Via St. Antonio št. 10

„ **Pecile Pietro**, „ „ Via Luigia št. 12

„ **Farfaglia G.**, „ „ Piazza Nicolò Tommaseo 1

„ **Krebelj Peter**, trgovec Via Cappuccini št. 1

„ **L. Jug**, trgovec Solkan

gospa **Ana Spacapan**, posestnica Riva Corno št. 8.

Peter Gruden & Comp.

Komisijsko & agencijsko podjetje

Stolni trg šte. 9. GORICA Piazza Duomo št. 9.

Uljudno naznanjam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da zastopam sledeče tvrdke:

- Zastopstvo in zaloga moke J. Bončar, Domžale
- „ „ umetnega ledu V. Taner, Gorica
- „ testenin „ Pekatete“ Znideršič & Valenčič, Il. Bistrica
- „ jedilnega olja F. & G. Miacola, Zrst
- „ raznih likerjev Franjo Pokory, Zagreb
- „ zavarovalne zadruge „CROAZIA“ proti požaru, Zagreb in razna druga zastopstva.

Priporočam se cenj. rojakom in znancem za obilen obisk z obljubo, da se bodem z največjo vneto potrudil za točno in solidno postrežbo

Z odličnim spoštovanjem udani **Peter Gruden & Comp.**

ZAHVALA.

Vsem, ki so spremili k večnemu počitku našega nepozabnega in preljubljenega očeta

ANTONA KLANJŠČEK,

večletnega starešino, podžupana in župana,

izrekamo podpisani svojo iskreno zahvalo. Posebno se zahvaljujemo preč. g. vikarju, ki mu je prinesel sv. olje v slabem vremenu, gg. županu, starešinom, organistu in pevcem iz Gor. Cerovega za ganljivo petje pred hišo žalosti, v cerkvi in na pokopališču. Bog vsem povrni!

DOLENJE CEROVO, 25. vinotoka 1910.

Žalujoči ostali:

Josip, Anton, France, Ivan, sinovi.

Jožefa, Marjana, hčere.

Loterijske številke

28. oktobra.

Dunaj	50	67	22	68	42
Gradec	52	29	45	58	53

Štev. 3029

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavil III. četrtletja, t. j. mesecev julija, avgust in septembra 1909

začne v

poned., 5. decembra 1910,

ter se bo nadaljevala naslednje delavnike in sicer četrtke in ponedeljke, od 9. ure zjutraj do 1. popoldne.

Dne 10., 14., 17., 21. in 28. decembra bodo v dražbeni dvorani na ogled sl. občinstvu dragocena zastavila, ki se prodajo na naslednji dražbi, od 10. do 12. predpoludne in od 3. do 4. pop.

V Gorici, 24. oktobra 1910.

Od ravnateljstva zastavljalnice.

➔ **Prosiva zahtevati listke!** ➔

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

GORICA v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nosilce (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Pozor! Eno krono nagrade!

Pozor! Eno krono nagrade!

➔ **Prosiva zahtevati listke!** ➔

Službe išče

pošten mladenič lepega vedenja, ki govori tri jezike, slovenski, nemški in italijanski. Ima 29 let, in je doslužen vojak. Rad bi vstopil v zasebno službo ali v kako trgovino.

— Več pové upravništvo našega lista. —

Peter Cotič,
 čevljarski mojster, Gorica,
 Raštej 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne.

Edino zastopstvo najboljšega čistila za črevlje in usnje.

Pozor!

„KATOLIŠKO TISKOVNO DRUŠTVO V GORICI“

je kupilo

Pozor!

PAPIRNO TRGOVINO g. ANE LIKAR

v GORICI, SEMENIŠKA ULICA šte. 10,

ter vabi p. n. čč. duhovščino, p. n. sl. županstva, učiteljstvo in društva, da si odslej dalje v ti trgovini nabavljajo svoje potrebščine: papir, pisarniške in šolske potrebščine, tiskovine za razne urade, molitvenike, podobice, tudi galanterijske drobnine itd.

Priporočamo torej vsem, da odslej dalje na vso moč to trgovino podpirajo!

Odlikovana mizarska delavnica s strojevim obratom

ANT. ČERNIGOJ

Gorica Tržaška ul. št. 18.

Zaloga pohštva iz lastne delavnice. Izdeluje cerkvena dela, spovednice, klopi, okvirje, klečalnice itd. Vsakovrstna dela za stavbe.

Odlikovana pekarija in sladlčarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu (v lastni hiši)

Izvršuje naročila vsakovrstnega pečiva, torte, kolače za birmanoe in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Lekarna

Cristofolletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna m o č teh kapljic je neprekosljiva. Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico (varstvena znamka) popije. Okrepé želodec, storé, da izgine v kratkema času omotica in šivotna lénost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje je. Cena steklenica 60 vin.

Podpisani priporočam veleč. duhovščini in p. n. slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo izvrstno

krojaško delavnico

izvršujem točno in pošteno po najnovejših vzorcih.

Josip Smet,

krojač nasproti „Solskega Doma“, GORICA (Križna ulica.)

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obrestovala pričenshi s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po 4¹/₂% (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

- a) na vknjižbo po 5¹/₂% (pet in en četrt od sto);
- b) „menico oziroma poroštvo po 6% (šest od sto.)

Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici, TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

JESEN = 1910-1911 = ZIMA

Velikanska izber zadnjih novosti za moške in ženske obleke

Ivančič & Kurinčič

Gorica — Gosposka ulica št. 11 — Gorica.

Edino domače slovensko podjetje z modnim in oblačilnim blagom kakor tudi vseh potrebščin za šivilje in krojače.

Novi dohodi volnena angleškega blaga za moške obleke. — Najfinejše bele in barvane srajce, spodnje hlače, naramnice, ovratnice, ovratniki, zapestnice itd. itd.

Vsakovrstno žensko perilo kakor: srajce, spodnje hlače, spodnja krila, predpasniki itd. itd.

Velika izber volne, žimo, perja in sploh vsega, kar spada k posteljni opravi.

Perilo velika izber raznega platna in kotenine za namizno in posteljno opravo.

Največja izber drobnih predmetov, kakor: vezenin, čipk, trakov, rokovic, nogovic, svilenih šerp in okraskov za obleke, kakor tudi zametov in svile za okrašenje oblek. Najnovejši in najlepši uzorci svil za bluze. Ogromna izbira volnenih in bombažastih maj za zimo.

Vsakdo naj zahteva uzorce, katere dobi proti vrnitvi, poštnine prosto in zastoj na dom.

Restavrant „Central“

Tekališče Jos. Verdija št. 31.

Podpisani toplo priporočam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, posebno častiti duhovščini svojo dobro urejeno gostilno. Imam izborno pivo Puntigam, dobra domača vina: Kraški teran in brisko vino. Postrežba točna in kuhinja izvrstna. Gostilna ima tudi kegljišče in tri sobe za prenočišče. Udani

Ivan Lipitsch, gostilničar.

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,

v GORICI

Gosposka ulica št. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonijalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Svoji k svojim! — Svoji k svojim!

Staroznana narodna tréčka:

Anton Iv. Pečenko

Zaloga vina, piva, kisa in žganja.

GORICA, ulica Jos. Verdi 26,

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; poleg s plzenskim pivom „PRAZDROJ“ iz sloveče češke „Mešćanske pivovarne“ v sodčeki po 1/2, 1/4, in 1/8 hl in v steklenicah po 1/2 l; z domačim pristnim tropinovem 1. vrste lastnega pridelka, ter belim in črnim vinskim kisonom.

Sodčeki piva po 1/2 hlt. j. 12 1/2 l so posebno pripravni za kak veseli domači dogodek, kakor: poroka, godovanja, krsti, t. d., ker sega lahko postavi na mizo in nastavi.

Naručeno dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države franco goriška postaja. Cene zmerne.

Priporočajte med seboj

trgovino

J. Medved

Gorica

Corso Verdi 38.

Postrežba strogo solidna.

1910 jesenska in zimska sezija v Raštelju, Gorica.

Novodošlo jesensko in zimsko blago je letos izvanredno lepo sortirano — v vseh blagovnih vrstah kakor: Bachend (forštajn), Zybelin, Zefir, Volna itd. itd. pri

Franc Ravnikaar=ju v Gorici, Raštelj 16.

V zalogi so raznovrstne odeje, šivane ter volnene; posebno se pa odlikuje oddelek za opremo novoporočencev; platno, žima, šifoni, posteljne garniture, gradel, brisalke, prti, in drugovrstno belo perilno blago se dobi v

največji izberi v mojem oddelku za opremo novoporočencev.

Priporočam se posebno g. ženinom in nevestam ter tudi drugemu cenj. občinstvu s spoštovanjem

FRANC RAVNIKAR, edini slov. trgovec z manufakturnim blagom v RAŠTELJU št. 16, GORICA, v lastni hiši.